

תנ"ך לבתי ספר עצמאיים

הוראות לנבחן

א. משך הבחינה : שעותיים.

ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה : בשאלון זה שלושה פרקים.

פרק ראשון — עיון בתורה (בראשית, דברים)	(8X4)	—	32	נקודות
פרק שני — עיון ובקיאות בחומש ויקרא	(1X20) + (2X9)	—	38	נקודות
פרק שלישי — בקיאות בספרים שופטים, שמואל א, שמואל ב (5X6)	(5X6)	—	30	נקודות
סך הכול		—	100	נקודות

ג. חומר עזר מותר בשימוש : תנ"ך שלם ונקי, בלי פירושים ובלי תוספות.

ד. הוראות מיוחדות : בפרק שלישי יש לענות על פי אחד הפרשנים : רש"י או מצודת דוד.

כתבו במחברת הבחינה בלבד, רשמו "טיוטה" בראש כל עמוד המשמש טיוטה.
כתיבת טיוטה בדפים שאינם במחברת הבחינה עלולה לגרום לפסילת הבחינה.

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי

השאלות

פרק ראשון (32 נקודות)

עיינו בתורה (בראשית, דברים)

ענו על ארבע מן השאלות 1-6 (לכל שאלה 8 נקודות)

1. בראשית, כ"א, י"ז-י"ז

- א. "כי לא יירש בן האמה האמה הזאת עם בני עם יצחק" (פסוק י')
- על פי רש"י, הסבר מה הייתה טענת ישמעאל על הירושה, ומדוע אמרה שרה שישמעאל לא יירש עם יצחק. (3 נקודות)
- ב. "ויקח לחם וחמת מים ויתן אל הגר" (פסוק י"ד)
- מהי התמיהה של רש"י על מעשה אברהם, ומהי תשובתו? (2 נקודות)
- ג. "באשר הוא שם" (פסוק י"ז)
- על פי רש"י מה טענו מלאכי השרת ומה ענה להם הקב"ה? (3 נקודות)

2. בראשית, כ"ד, כ"ט-ל"

- א. "וירץ לבן אל האיש" (פסוק כ"ט)
- לפי רש"י, מדוע רץ לבן? (2 נקודות)
- ב. "ויפתח את הגמלים" (פסוק ל"ב)
- לפי רש"י, מה עשה העבד ומדוע? (3 נקודות)
- ג. "אלי לא תלך האשה אחרי" (פסוק ל"ט)
- לפי רש"י מה מרמז הכתיב החסר במילה "אלי"? (3 נקודות)

3. בראשית, כ"ו, ב'-י"ב.

- א. "וירא אליו ה' ויאמר אל תרד מצרימה" (פסוק ב').
- על פי רש"י, מדוע תכנן יצחק לרדת למצרים? למה אמר לו ה' "אל תרד מצרימה"? (3 נקודות)
- ב. "ועקב אשר שמע אברהם בקלי וישמר משמרתו מצותי חקותי ותורתו" (פסוק ה')
- הסבר על פי רש"י שלושה מן הביטויים המסומנים בקו. (3 נקודות)
- ג. "וימצא בשנה ההוא מאה שערים" (פסוק י"ב)
- על פי רש"י, מהו הפירוש של "מאה שערים"? (2 נקודות)

4. בראשית, כ"ז, ד'-כ"ג

- א. "ועשה לי מטעמים... בעבור תברכך נפשי" (פסוק ד').
 על פי ספורנו, הסבר מדוע ביקש יצחק רק מעשו שיכין לו מטעמים לפני שבירך אותו, ולא ביקש זאת מיעקב. (2 נקודות)
- ב. עיינו בפסוק ט'.
 1. על פי רש"י, מדוע רבקה מציינת "וקח לִי" בבקשתה מיעקב?
 2. על פי רש"י, מדוע היה יצחק זקוק לשני גדיי עיזים? (3 נקודות)
 ג. עיינו בפסוקים י"ט-כ"ג.
 על פי רש"י, הסבר שני דברים שאמר יעקב בפסוקים אלה וגרמו ליצחק לחשוד זהו עשו. (3 נקודות)

5. בראשית, מ"ז, כ"ח-ל"א

- א. עיינו בפסוק כ"ח.
 לפי אחד מן הפירושים של רש"י, מדוע פרשה זו סתומה? (2 נקודות)
- ב. "אל נא תקברני במצרים" (פסוק כ"ט)
 לפי שניים מן הפירושים של רש"י, מדוע ביקש יעקב שלא להיקבר במצרים? (3 נקודות)
- ג. "ויאמך השבעה לִי" (פסוק ל"א)
 לפי רמב"ן, מדוע היה צורך בשבעה, הרי יעקב היה יכול לסמוך על יוסף? (3 נקודות)

6. דברים, ל"ג, ב'-ה'

- א. עיינו בפסוק ב'.
 רש"י: פתח תחילה בשבחו של מקום... ובשבח שפתח בו יש בו הזכרת זכות לישראל.
 על פי רש"י, מהו האירוע שנרמז בפסוק זה, ומהי הזכות של ישראל שנרמזת בפסוק זה? (3 נקודות)
- ב. "אף חֲבַב עַמִּים כָּל קְדָשִׁיו בִּידָךְ" (פסוק ג')
 על פי רש"י, מי הם ה"עמים", ומי הם "קדשיו"? (3 נקודות)
- ג. "ויהי בישראל מלך בהתאסף ראשי עם יחד" (פסוק ה')
 על פי רש"י, הסבר את הקשר בין שני חלקי הפסוק. (2 נקודות)

פרק שני (37 נקודות)

עיון ובקיאות בחומש ויקרא

ענו על שתיים מן השאלות 7-9 (לכל שאלה – 9 נקודות), ועל שאלה 10 (20 נקודות).

7. ויקרא, ט"ז, א'-י'

- א. "וידבר ה' אל משה אחרי מות שני בני אהרן... כי הענן אראה על הכפרת" (פסוקים א'-ב').
על פי כל אחד מן הפירושים שמביא רש"י, ציינו באיזה ענן מדובר, ומתי מתקיים "כי בענן אראה על הכפרת". (3 נקודות)
- ב. "אין קטגור נעשה סגור" (תלמוד בבלי, מסכת ראש השנה, כ"ו, ע"א)
על פי רש"י, הסבירו כיצד כלל זה בא לידי ביטוי בפרק ט"ז, פסוק ד'. (3 נקודות)
- ג. "והשעיר אשר עלה עליו הגורל לעזאזל יעמד חי" (פסוק י')
על פי רש"י, מה לומדים מן המילים המודגשות בקו? (3 נקודות)

8. ויקרא פרק י"ט פסוק י"ד

"לא תקלל חרש..." (פס' י"ד)

- א. על מי לא חל האיסור לקללו, לפי רש"י ולפי רמב"ן?
בתשובה הסבירו כיצד הסיק כל אחד מהמפרשים את פירושו. (3 נקודות)
- ב. על פי הרמב"ן, מה נלמד מכך שבפסוק זה כתוב שאין לקלל חרש, ובשמות פרק כ"ב הזהירה התורה שאין לקלל נשיא? (3 נקודות)
- ג. "ויראת מאלוקיך" (פסוק י"ד)
לדעת רש"י, מהו המאפיין המשותף לכל המקומות בהם נאמר בתורה "ויראת מאלוקיך"?
מדוע בסמוך לצווי "ולפני עור לא תתן מכשול" מופיע צווי זה? (3 נקודות)

9. ויקרא, כ"ג, ב'-י"א

- א. פרשת המועדות נאמרה גם בפרשת אמור (ויקרא, כ"ג) וגם בפרשת פינחס (במדבר, כ"ח-כ"ט).
לפי רמב"ן, מה נוסף בפרשת המועדות בספר **במדבר**, ומדוע לא נכתב הדבר בספר **ויקרא**? (3 נקודות)
- ב. "אלה הם מועדי... וביום השביעי שבת שבתון" (פסוקים ב'-ג').
מהו הקושי של רש"י בפסוק זה, ומהי תשובתו? (3 נקודות)
- ג. "ממחרת השבת" (פסוק י"א).
לפי רש"י, הסבירו באיזו שבת מדובר, ומה ההכרח לפרש כך. (3 נקודות)

ענה על שאלה 10 (שאלת חובה)

10. לפניך שישה סעיפים (א-ו), ובהם קטעי פסוקים.
בחר בארבעה סעיפים, העתק למחברתך את האות המציינת את הסעיף שבחרת, וכתוב ליד כל אות מהו ההקשר שבו נאמרו הדברים, ומהו הפשט על פי רש"י (פירוש אחד).
(לכל סעיף – 5 נקודות; סך הכל – 20 נקודות).

א. "עלה אשה ריח ניחוח לה"

ב. "מנחת מרחשת"

ג. אבני צדק איפת צדק והין צדק יהיה לכם"

ד. "וענף עץ עבת"

ה. "והיתה שבת הארץ לכם לאכלה"

ו. "והשיג לכם דיש את בציר"

פרק שלישי (30 נקודות)

בקיאות בספרים יהושע, שופטים, שמואל א, שמואל ב

ענו על חמש מן השאלות 11-20 (לכל שאלה – 6 נקודות).

שים לב: על כל שאלה שבחרת, ענה על פי אחד הפרשנים: רש"י או מצודת דוד.

11. שופטים ד

עיינו בפסוקים ד'-ה'.
הסבירו שני פרטים שאפשר ללמוד מפסוקים אלה על דבורה הנביאה.

12. שופטים ז'

"והנה איש מספר לרעהו חלום" (פסוק י"ג)
כתבו מה ראה האיש בחלום וכתוב למה מרמז החלום.

13. שופטים, י"ד, ד

מהי "התואנה", ולשם מה ביקש שמשון תואנה מפלישתים?

14. שופטים, כ', י"ח-כ"א

הסבירו מדוע המקומות "רמת לחי" ו"עין קורא" (פסוקים י"ז, י"ט) נקראו כך.

15. שמואל א', ב-ג

"ולא כהה בס"ג" (י"ג)
הסבירו את משמעות הביטוי וכתוב כיצד הוא מתישב עם הנאמר בפרק יב, כ"ג-כ"ד.

16. שמואל א, ח'

הסבר מדוע הייתה רעה הבקשה של זקני ישראל בעיני שמואל?

17. שמואל א, י', א'-ט'

מה היתה מטרת האותות שנתן שמואל לשאול?
בחרו באחד מן האותות, והסבירו את ציון המקום שמציין שמואל.

18. שמואל ב, ה', ו'

הסבירו מי הם "העורים והפסחים" ומה הם מסמלים.

19. שמואל ב, ו', ז'

מדוע חרה אף ה'? הסבירו "על השל".

20. שמואל ב, י"ט-כג'

הסבירו מדוע חשב שמעי שדוד ירצה להרוג אותו, ומדוע לא הרג אותו דוד.

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך